

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. KOVO 1 D. NUTARIMO NR. 149 „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau - Projektas)**

(D-TAP-19-1509; TAIS Nr. 19-9042(2))

PAŽYMA

2019-10-14 Nr. NV-2864

Vilnius

Teikėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Tikslas: Pakeitus Mokslo sričių klasifikatorių, suderinti valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai (toliau - MTEP) ir meno veiklai plėtoti skyrimo mokslo ir studijų institucijoms tvarkos aprašą su atliktais Medicinos ir sveikatos bei Fizinių mokslų sričių klasifikavimo pakeitimais.

Dabartinė situacija: Nuo 2019 m. Lietuvos mokslo ir studijų institucijų bazinis (iš ŠMSM gaunamas) finansavimas mokslui (MTEP veikloms) skirstomas remiantis kasmet atliekamu MTEP vertinimu (atsižvelgiama į publikacijas, MTEP sutartis su ūkio subjektais ir MTEP tarptautinių programų projektų vertes) ir kas 5 metus atliekamu, palyginamuoju MTEP veiklos vertinimu. Vertinimų svariai pasiskirsto taip: kasmetinis vertinimas lemia 40 proc., o palyginamasis 60 proc. Gavusi rezultatus ŠMSM, sudeda skaičius į formules ir paskirsto mokslo institucijoms, bei pagal mokslo sritis, bazinį finansavimą mokslui.

Lietuvos mokslo taryba (LMT) organizuoja kasmetinį vertinimą. Kasmetinio vertinimo metu LMT pasitelkia nacionalinius mokslininkus-ekspertus. 2015 m., vertindama institucijų 2012-2014 metų MTEP ir meno veiklą, Taryba ekspertų paslaugoms (formaliajam ir ekspertiniam vertinimui) išleido 277 tūkst. Eur.

2015 m. vykdant institucijų mokslinės veiklos bandomąjį palyginamąjį tyrimą, ekspertų paslaugoms MOSTA (dabar – STRATA) išleido 280 tūkst. Eur. 2017 m. Vyriausybės nutarimu STRATA buvo pavesta organizuoti ir pirmąjį palyginamąjį vertinimą. Palyginamojo vertinimo metu iš užsienio atrinkti mokslininkai-ekspertai, neturintys darbinių santykių su vertinamaisiais padaliniais, analizavo tiek institucijų pateiktą medžiagą, tiek informaciją, gautą vizitų metu, vykdant gyvus pokalbius, pasiektus rezultatus (turintys įtakos tiek mokslui tiek visuomenei, ekonomikai, kultūrai), susipažįsta, kaip organizuojama MTEP veikla, vertina ateities perspektyvos ir pateikia rekomendacijas dėl veiklos tobulinimo.

Atsižvelgiant į ankstesnių vertinimų kaštus, apytikslė palyginamojo (suplanuoto kas 5 metus) vertinimo kaina, neįskaičiuojant STRATA darbuotojų darbo laiko/užmokesčio: atlygis už darbą 61 ekspertui iš užsienio (įeina nakvynės ir kelionės išlaidos) – 270 000 eur. Transporto paslaugos Vilniaus mieste (taksi) ir Lietuvoje (automobilių nuoma)– apie 3000 eur.

Informacija apie vertinimą ir rezultatus skelbiama STRATA puslapyje:
<http://strata.gov.lt/images/tyrimai/20190514-MTEP-Lietuvoje.pdf>

Kol kas nėra nuspręsta dėl 2023 m. vertinimą organizuosiančios institucijos.

Projekto esmė: 2018 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1317 pakeitus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimą Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų

įstatymo įgyvendinimo“ buvo patvirtinti Mokslo sričių klasifikatoriaus pakeitimai. Šiais pakeitimais Biomedicinos mokslų srities su medicina ir sveikata susijusios mokslo kryptys buvo išskirtos į atskirą Medicinos ir sveikatos mokslų sritį, o su biologija susijusios Biomedicinos mokslų srities mokslo kryptys buvo prijungtos prie Fizinių mokslų srities (pervadinta Gamtos mokslų sritimi).

Atsižvelgiant į šiuos klasifikatoriaus pakeitimus, būtina atitinkamai perskirstyti ir Biomedicinos mokslų srities MTEP ir meno finansavimą, padalinant naujai Medicinos ir sveikatos mokslų sričiai – 9 proc. lėšų bei Gamtos mokslų sričiai – 35 proc. lėšų. Kitų mokslo sričių ir meno finansavimo proporcijos nekeičiamos.

Projekte siūlomas pakeitimas – siekiant paskatinti bendradarbiavimą du verslu, padidinti institucijoms per 3 metus paskiriamų lėšų dalį, lygią gaunamų lėšų iš ūkio subjektų už jų MTEP ir meno užsakymų vykdymą ir licencines sutartis, iki 99 proc. vietoj buvusių 51 proc.

Taip pat projekte numatoma įtraukti į kolegijų MTEP veiklos vertinimo procesą LMT.

Projektas įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 143.1 papunkčio nuostatą dėl valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai skyrimo principų tobulinimo.

Derinimas:

- Projektas derintas su Finansų ir Teisingumo ministerijoms, Lietuvos mokslo taryba (LMT), Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencija. Į Finansų ministerijos ir LMT pastabas atsižvelgta.

Dalykinio vertinimo išvada:

- Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kol kas nepriimtas Konstitucinio teismo sprendimas dėl Seimo nario Stasio Šedbaro prašymo pagrindu Vyriausiojo administracinio teismo prašymo “ištirti, ar LR Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 (2017 m. rugpjūčio 9 d. nutarimo Nr. 6687 redakcija) 1.2.1 ir 1.2.2 papunkčiai ir šiuo nutarimu patvirtinto LR valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai plėtoti skyrimo mokslo ir studijų institucijoms tvarkos aprašo 2.2, 4.1.1, 5 ir 8 punktai neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui ir LR Konstitucijos 7 straipsnio 2 daliai”.
- Siūlytina įvertinti dabartinės vertinimo sistemos sąnaudas - kokį procentą tai sudaro nuo skirstomos sumos, kokią įtaką lėšų paskirstymui turi naujų vertinimo mechanizmų taikymas, įvertinti vertinimo optimizavimo galimas alternatyvas (pvz. palikti tik vieną vertinimą kas 5 metus, vertinimą sukoncentruoti tik „vienose rankose“). *Pvz. Tokį vertinimo sistemos efektyvumo įvertinimą galėtų atlikti STRATA, šią užduotį susiejant su MTEP užsakymų sistemos revizija.*
- Siūloma Projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdyje.

Vyresnioji patarėja

Jolita Bočiarovienė

, tel. +370 66842595, el. p. jolita.bociaroviene@lr.lt